

KS. BARTOSZ MICHTA
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
e-mail: michtabartosz@wp.pl
DOI: <https://doi.org/10.18290/rt22691-8>

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
STOWARZYSZENIA HOMILETÓW POLSKICH
„PROROCZE WYZWANIA PONTYFIKATU
PAPIEŻA FRANCISZKA”
WROCŁAW 26–28.09.2021

W dniach 26–28 września 2021 r. we Wrocławiu odbyła się doroczna konferencja połączona z Walnym Zgromadzeniem Stowarzyszenia Homiletów Polskich (dalej jako SHP). Tematem przewodnim spotkania były „Prorocze wyzwania pontyfikatu papieża Franciszka”. Wraz z SHP współorganizatorami konferencji były różne ośrodki naukowe w Polsce: Wydział Teologii KUL: Katedra Homiletyki; Wydział Teologiczny UPJP II: Katedra Homiletyki; Katedra Komunikacji Religijnej oraz Wydział Teologiczny UŚ: Instytut Nauk Teologicznych.

Pierwszego dnia, tuż po otwarciu konferencji przez Przewodniczącego SHP ks. dr. hab. Henryka Sławińskiego (UPJPII), rozpoczęła się pierwsza sesja poświęcona perspektywie eklezjalno-teologicznej pontyfikatu papieża Bergoglio. Jako pierwszy ze swoim przedłożeniem wystąpił ks. dr. hab. Henryk Sławiński (UPJPII), który wygłosił referat pt. „Inspiracje pontyfikatu papieża Franciszka dla posługi słowa”. Zwrócił on uwagę na kilka charakterystycznych wyznaczników w posłudze obecnego papieża, które mogą być pomocne w owocnym przepowiadaniu słowa Bożego. Według prelegenta do istotnych czynników należy zaliczyć: duch misyjny przepowiadania Franciszka, który sprawia, że Kościół jest w permanentnym stanie misji; prymat miłości Boga przed przepowiadaniem; przepowiadanie, które rodzi się z towarzyszenia

ludziom; nawiązanie do *Evangelii nuntiandi* Pawła VI; potwierdzenie znaczenia homilii i jej dowartościowanie (w encyklice *Evangelii gaudium*). Następnie ks. dr hab Witold Ostafiński (UPJPII) w referacie zatytułowanym: „Atrakcyjny Bóg. O potrzebie «mysterium fascinatum» na ambonie” nakreślił konieczność zmiany przekazu słowa Bożego tak, aby zachwycić obecnym w nim żywym Bogiem i doprowadzić słuchacza do głębszej z Nim komunii. Podkreślił znaczenie osobistego kaznodziejskiego świadectwa fascynacji Bogiem. Kolejny prelegent, ks. dr Tomasz Krzesik, w swoim przedłożeniu podjął próbę odpowiedzi na pytanie postawione w tytule: „Metamorfoza czy transformacja doktryny Kościoła w nauczaniu papieża Franciszka?”. Zauważył, iż z całą pewnością papież Franciszek na nowo odczytuje Ewangelię i w nowy sposób ją głosi, biorąc pod uwagę elementy teologii ludu, tj. zmysł wiary, pobożność ludową i opcję na rzecz ubogich. Przed przerwą, jako ostatni w tym bloku, wystąpił ks. dr Sebastian Wiśniewski OMI z referatem: „Amplifikacja wezwania do nawrócenia w wypowiedziach papieża Franciszka”. Prelegent zwrócił uwagę na trzy zasadnicze wymiary nawrócenia głoszonego przez obecnego następcę św. Piotra: nawrócenie wspólnotowe (duszpasterskie i misyjne), nawrócenie moralne (przejście od mentalności świata do miłości i służby) oraz nawrócenie ekologiczne (w perspektywie jednokierunkowej: przez stworzenie do Boga).

Druga sesja została poświęcona przepowiadaniu słowa Bożego w aktualnej sytuacji, tzn. okolicznościach życia. Rozpoczęła się ona referatem ks. dr. hab. Leszka Szewczyka (UŚ) pt. „Serca zostały wypróbowane. Wpływ pandemii Covid-19 na przepowiadanie słowa Bożego – inspiracje papieża Franciszka”. Prelegent, idąc za myślą papieża Bergoglio, nakreślił kontekst współczesnego głoszenia, jakim w ostatnim czasie stała się pandemia koronawirusa. Wskazał, iż jest to czas próby i wyzwania zarazem. W takiej rzeczywistości – według Szewczyka – głosiciel słowa Bożego jawi się jako ten, który dociera do najbardziej potrzebujących, spragnionych Bożych słów niosących nadzieję. Powinna nim kierować pełna pasji wiara i refleksja nad głoszonym słowem, zaś centrum jego apostolatu winna być modlitwa, bez której – jak zauważył – słowo jest „suche”. Następnie ks. dr Bartłomiej Kuźnik w swoim przedłożeniu: „Desygnaty współczesnego życia codziennego w przepowiadaniu papieża Franciszka” zwrócił uwagę na mocny akcent, jaki kładzie papież Franciszek na głoszenie słowa w oparciu o *exemplum* i posługiwanie się obrazami. Zauważył, że w obecnych realiach jest to wciąż pole do zagospodarowania przez homilistów. W kolejności o. Stanisław Kyc OSB w referacie zatytułowanym: „Przepowiadanie ekologiczne na kanwie wypo-

wiedzi papieża Franciszka” wskazał na nową ekologiczną wrażliwość papieża, wychodzącego w swoim przepowiadaniu do ludzi tworzących nowy styl życia, który chce podjąć szczególną troskę o świat stworzony. Dzięki temu w słuchaczach budowana jest większa świadomość ekologiczna. Drugą sesję pierwszego dnia konferencji zakończyło wystąpienie prof. Mariana Šurába, PhD: „Retoryczne zalecenia papieża Franciszka dla kaznodziei”. W wystąpieniu prelegent dostrzegł potrzebę swego rodzaju rewolucji językowej, nie tylko tej w wymiarze werbalnym, ale także niewerbalnym tak, by głosić słowo językiem ludzkim; dać głos tym, którzy go nie mają. Podkreślił, że mózg człowieka kocha oryginalność, dlatego też potrzebne są nowe sposoby prezentacji informacji, by pociągnąć innych w nowy, kreatywny sposób do rozwiązywania starych problemów. Zwieńczeniem pierwszego dnia konferencji było Walne Zebranie SHP, na którym wręczono Medal Zasłużonemu dla Homiletyki Polskiej. W tym roku odznaczenie to otrzymał ks. Adam Bałabuch, biskup pomocniczy diecezji świdnickiej. W ramach zebrania dokonano również nowych wyborów do zarządu SHP.

Drugi dzień wrocławskiej konferencji to w pierwszej kolejności seria wystąpień poświęconych tematyce podmiotu przepowiadania. Jako pierwszy ze swym referatem: „Świeccy w dziele współczesnej ewangelizacji – inspiracje papieża Franciszka” wystąpił ks. prof. dr hab. Stanisław Dyk (KUL). Wskazał on na przestrożę papieża Franciszka przed klerykalizacją, jednocześnie ukazując wizję Kościoła jako ludu Bożego pielgrzymującego i ewangelizującego. Tym samym udział w ewangelizacji to nie tylko domena wyświęconych kapłanów, ale także zaangażowanie świeckich we współpracę w tym dziele. Dokonał również charakterystyki drogi synodalnej w Kościele, która ma na celu podążanie razem biskupów, prezbiterów, osób życia konsekrowanego i świeckich. Dał także impuls ku lepszemu rozumieniu i zaangażowaniu w ewangelizacyjną misję Kościoła nowo ustanowionej przez Franciszka posługi katechisty. Głębszej analizy tego problemu podjął się ks. dr Paweł Gabara. W referacie zatytułowanym: „Posługa katechety (-isty) w przepowiadaniu słowa Bożego i działalności ewangelizacyjnej Kościoła” zaznaczył, iż posługa ta jest mocno zakorzeniona w Tradycji Kościoła i odnosi się do funkcji nauczycielskiej, w której każdy wierny ma także swój udział. Przestrzegął ponadto, aby rola katechisty nie sprowadzała się do czysto technicznych rozwiązań, ale była skoncentrowana na celu, jakim jest łączenie ludzi we wspólnotę z Jezusem Chrystusem. Referat: „Misja osób konsekrowanych we współczesnym świecie w ujęciu papieża Franciszka” wygłosiła s. Małgorzata Pagacz UJSK. Prelegentka ukazała zaangażowanie osób życia

konsekrowanego w misję „budzenia świata”, do której wezwał papież Franciszek, ze szczególnym podkreśleniem duchowego macierzyństwa i ojcostwa, budowania kultury spotkania oraz głoszenia Ewangelii własnym życiem, dając światu potrzebną nadzieję i Boże pocieszenie. Sesję zakończył o. dr Egidiusz Włodarczyk OFM (UPJPII) przedłożeniem: „Aktualność charyzmatu franciszkańskiego w przepowiadaniu papieża Franciszka”. Włodarczyk wskazał na troskę o ubogich, pokój i stworzenie jako rzeczywistości mocno akcentowane przez papieża Franciszka w jego głoszeniu słowa Bożego.

Druga sesja, poświęcona relacji między przepowiadaniem a duszpasterstwem, rozpoczęła się referatem ks. dr. Jerzego Swędrowskiego: „Misyjne przeobrażenie Kościoła: tradycyjne i nowe funkcje parafii”. Referent zwrócił uwagę na fakt, iż papież chce poruszyć to, co już jest, by wszystko nabrało nowej dynamiki także w parafiach. Wspomniana aktywność ma dotyczyć m.in. nowej ewangelizacji, Eucharystii, funkcji pasterskiej, przepowiadania czy liturgii. Następnie ks. dr Arkadiusz Cygański wygłosił referat: „Dialog Pana ze swoim ludem. Przepowiadanie słowa Bożego i duszpasterstwo w kluczu dialogu”. Według Cygańskiego, papież Franciszek zachowuje tzw. hermeneutykę ciągłości, w kwestii dialogu kontynuując dokonania Vaticanum II. Dialog ten ma stanowić swoisty styl życia, postawę w komunikacji, na wzór dialogu, jaki jest istotą Trójcy Świętej. Ks. dr Sławomir Płusa, jako ostatni z prelegentów, w swoim przedłożeniu „Model doświadczenia symbolicznego jako droga do zbudowania «komunikacji serc» w przepowiadaniu słowa Bożego” zaprezentował model głoszenia słowa Bożego oparty na tworzeniu możliwie najgłębszej relacji między człowiekiem a żywym Bogiem obecnym pod szatą słowa. W ujęciu Płusa chodzi o tzw. „komunikację serc”, która pozwala m.in. na pełną aktualizację głoszonego słowa, dokonującą się mocą Ducha Świętego.

Nie ulega wątpliwości, że wizja papieża Franciszka, dotycząca współczesnego Kościoła ze wszystkimi jego zadaniami, to wizja prorocza, której wyznacznikiem jest wielka wiara papieża w to, że Kościół wciąż jest żywy, bo Chrystus w nim żyje. Należy dołożyć wszelkich starań, by właśnie w tym Kościele przyprowadzać człowieka do Chrystusa, czasem bardzo różnymi drogami. W tej kwestii pontyfikat papieża Franciszka nie jest takim, który należy „przeczekać”, ale nieustannie pogłębiać i wcielać w życie. Bez wątpienia omawiana Konferencja SHP we Wrocławiu wpisuje się właśnie w to zadanie.